

FORVALTNINGSPLAN FOR MYKEN FYRSTASJON

RØDØY KOMMUNE • NORDLAND FYLKE

KYSTVERKET

INNHOOLD

GENERELL DEL

Kystverkets fyrstasjoner.....	3
Innledning	3
Fredningsprosessen.....	3
Fredning av bygningene	3
Fredning av området som helhet.....	3
Hensynet til den tekniske driften av fyrstasjonen	3
Vernemyndighet.....	3
Kravet om forvaltningsplan	3
Hensikten med forvaltningsplanen	3
Ny bruk – på fyrenes premisser.....	4
Vern gjennom bruk – viktigheten av gode leietakere	4
Forholdet mellom fredningsvedtaket og forvaltningsplanen	5
Formidling	5
Generelle retningslinjer for tiltak på fyrstasjonene.....	5
Krav til dokumentasjon av endringer og større vedlikeholdsarbeider.....	6
Krav til håndverkere	6
Vedlikeholdshåndbok.....	6

Noen generelle punkter om antikvarisk bygningsvern og vedlikehold.....

Grunnholdninger til vern	6
Råd for vedlikehold og istandsetting - grunnprinsipper:	6
Vedlikehold – definisjon og faglige prinsipper.....	6
Større vedlikeholdsarbeider og endringer	7
Tilbakeføring	7

SPESIELL DEL

Myken fyrstasjon	8
Situasjonskart og kroki	9
Kart over det fredete området.....	10
Faktaopplysninger om Myken fyrstasjon	11

Bygningspresentasjoner

1. Fyr og bolig.....	13
2. Uthus og maskinhus	20
5. Naust	23

Det fredete området	25
---------------------------	----

Vedlegg 1: Oversikt over Kystverkets fyrstasjoner.....

Vedlegg 2: Fredningsvedtak for Myken fyrstasjon.....

Vedlegg 3: Tilstandsoversikt Myken fyrstasjon.....

Vedlegg 4: Tilstandsanalyse av Myken fyrstasjon

1. Fyr og bolig.....	38
2. Uthus og maskinhus	43
5. Naust	46
Utedo	48

Forsidefoto Kystverket 22/4 2013.

Alle øvrige foto i den spesielle delen er tatt av Kystverket 22-23/4 2013, hvis ikke annen dato er angitt.

Fasadefoto på sider 14, 16, 20 og 22, tatt av Helge Eriksen, Myken, 8.12.2016.

Naustfoto på sidene 23 og 24, tatt av Kystverket 15. 10. 2013.

GENERELL DEL

Tranøy fyrstasjon på Hamarøy, Nordland. Foto: Kystverket.

Kystverkets fyrstasjoner

Innledning

Fyrstasjonene forteller om en spesiell og svært viktig del av norsk historie. Satsingen på utbyggingen av fyrvesenet er en av de største i den norske stats historie, og utbyggingen av fyrstasjonene har bidratt til å utvikle Norge til den sjøfartsnasjon vi har vært og fremdeles er. Fyrstasjonene er også omfattet av en stor og stadig økende interesse, og ikke minst har de ofte en sterkt identitetsskapende funksjon for lokalbefolkningen. De fleste fyrstasjoner er monumenter i kystlandskapet, og Kystverket er som eier forpliktet til å forvalte disse kulturminnene med respekt for dem som har vært med på å bygge opp den maritime infrastrukturen vi i dag forvalter, og med omtanke for dem som kommer etter oss.

Fredningsprosessen

På bakgrunn av "Nasjonal verneplan for fyrstasjoner", som kom i 1997, fattet Riksantikvaren i tiden frem til 2001 vedtak om fredning etter kulturminneloven av 83 fyrstasjoner. Av disse er i dag 68 helt eller delvis fremdeles i Kystverkets eie (se oversikten i vedlegg 1). I 2001 besluttet Stortinget at de siste 31 bemannede fyrstasjonene skulle avbemannes, og denne prosessen ble avsluttet i 2006. Gjennom tidene er mange fyrstasjoner solgt, men i St.prp. nr. 29 (2006 – 2007) ble den da pågående avhendingsprosessen stoppet, og det ble bestemt at Kystverket skulle eie fyrstasjonene (med unntak for mulig overføring til Direktoratet for naturforvaltning). Samtidig ble det bestemt at Kystverket skulle stå for utleie slik at fyrstasjonene kunne gjøres tilgjengelige for allmennheten. Dette innebærer at "vern gjennom bruk" vil være et viktig prinsipp for etatens forvaltning av fyrstasjonene.

Fredning av bygningene

Bygningene på fyrstasjonen er fredet i henhold til § 15 i kulturminneloven. Dette innebærer at det ikke er tillatt å rive bygningene eller deler av disse, eksteriøret må ikke bygges om, heller ikke interiøret der dette er særskilt nevnt. Planløsningen kan ikke endres, og det kan ikke skiftes ut bygnings-elementer eller materialer. Alt vedlikehold og istandsetting skal utføres med tradisjonelle

materialer og metoder tilpasset bygningenes egenart og opprinnelige bygningstekniske løsninger.

Fredning av området som helhet

Området rundt bygningene er fredet i henhold til § 19 i kulturminneloven. Hensikten er å bevare anleggets virkning i landskapet, og sørge for at anleggets karakter blir bevart. Innenfor det fredede området må det ikke settes i verk tiltak eller bruksendring som kan forandre områdets karakter eller på annen måte motvirke formålet med fredningen. Eldre strukturer som gjerder, rekkverk, jordkjellere, tekniske installasjoner osv skal ikke fjernes eller endres uten at det har vært nødvendig kontakt med vernemyndighetene. Det er viktig å bevare stedets egenart, og dette gir også en sentral premis for hvordan det kan legges til rette for ny bruk av fyreiendommene.

Hensynet til den tekniske driften av fyrstasjonen

I fredningsvedtakene står det at fredningen ikke skal være til hinder for den tekniske driften av fyrstasjonen. Dette betyr imidlertid ikke at Kystverket uten videre kan fjerne eller gjøre endringer på teknisk utstyr, selv om dette er sikkerhetsmessig begrunnet. Andre formuleringer i de forskjellige fredningsvedtakene gjør også at det kan være nyanser i hva som er tillatt og hva som er søknadspliktig. Generelt er det best å gå ut ifra at alle tiltak er søknadspliktig, spesielt i selve fyret, som er interiørfredet. Det er viktig at regionen har en god dialog med vernemyndighetene i en tidlig fase, ikke minst fordi etaten da kan få veiledning slik at planlagte tiltak kan bli gjennomført på en måte som også best mulig ivaretar hensynet til kulturminnet.

Vernemyndighet

Ansvar for den konkrete oppfølgingen og forvaltningen av fredningsvedtakene for de enkelte fyrstasjoner er delegert fra Riksantikvaren som nasjonal vernemyndighet til fylkeskommunenes regionale kulturminneforvaltning. Det er følgelig fylkeskommunen som skal behandle søknader om dispensasjon ved tiltak som krever slik tillatelse, og det er den aktuelle region i Kystverket som kan sende søknad om dispensasjon.

Kravet om forvaltningsplan

I henhold til kgl. res. av 1. september 2006 skal det utarbeides forvaltningsplan for alle fredede eiendommer i statens eie. I forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer er det bestemt at forvaltningsplanene skal forelegges Riksantikvaren, som skal sikre at innholdet ivaretar formålet med fredningen.

Hensikten med forvaltningsplanen

Forvaltningsplanen skal både gi kunnskap om viktige generelle prinsipper for forvaltningen av fyrstasjonene som fredede kulturminner, og gi forståelse for det helhetlige miljøet og det særpreget som karakteriserer den enkelte fyreiendommen, og som skal ivaretas i vernesammenheng.

Hensikten er å sørge for et best mulig utgangspunkt for å stille de rette spørsmålene og finne de rette løsningene når det gjelder vedlikehold, bruk og utvikling av den aktuelle fyrstasjonen.

Forvaltningsplanen består av en generell del, som er felles for alle fyrstasjonene, og en spesiell del, som omhandler den enkelte fyrstasjon.

Forvaltningsplanens spesielle del vil inneholde:

- Relevante eiendomsdata
- Presentasjon av fyreiendommen som helhet, de enkelte bygninger, anlegg og tekniske installasjoner, og området.
- Vurdering av utviklingsmuligheter for fyrstasjonen som helhet samt for de enkelte bygninger
- Eventuelle spesielle forhold for den aktuelle fyrstasjon
- Bygnings- og konstruksjonsdokumentasjon (foto og tegninger)
- Tilstandsanalyse, eventuelt med konkrete forslag til tiltak
- Historisk dokumentasjon
- Fredningsvedtaket

Når det gjelder historisk dokumentasjon, vil ikke den kunne være uttømmende i forvaltningsplanen for den enkelte fyrstasjon. Det er derfor viktig at man ved planlegging av konkrete tiltak, som tilbakeføring eller formidling, går aktivt inn for å finne ytterligere informasjon. Her vil Senter for eiendom og kultur og Kystverkmusea kunne bistå regionene og leietakerne.

Senter for eiendom og kultur har ansvaret for koordineringen av etatens arbeid med forvaltningsplaner. Utarbeidelsen av de konkrete forvaltningsplanene for de enkelte fyrstasjonene gjøres i nært samarbeid mellom regionene og Senter for eiendom og kultur.

Ny bruk – på fyrenes premisser

Ny bruk gjør det ofte ønskelig og noen ganger nødvendig med endringer av bygninger og tilrettelegging på området. Det er viktig å bruke tid på å vurdere hvordan slike tiltak kan gjøres så skånsomt som mulig, og uten at fyreiendommens egenart blir skadelidende. En liten endring ett sted kan virke harmløs, og det samme kan en annen et annet sted, og en tredje... men summen av disse delene kan bli en dårlig helhet som gir en lite harmonisk utvikling av stedet. Forvaltningsplanen skal bidra til at det blir lettere å ha helheten for øye når mulige endringer vurderes. I gjennomgangen av fyreiendommen som helhet og de enkelte bygninger blir det konkretisert forhold som det vil være viktig å ta hensyn til ved planlegging av større

vedlikeholdsarbeider og endringer, og det indikeres mulige bruksområder og utviklingspotensiale som Kystverket mener vil ivareta stedets egenart. Enkelte steder er det naturlig å gi klare føringer om hvor det vil være aktuelt å vurdere tilbakeføring, og eventuelt til hvilken epoke.

Fra Store Torungen. Foto: Kystverket.

Det lar seg oftest gjøre å finne gode løsninger som forener vern med ny bruk, selv om løsningene kan bli annerledes enn det man først så for seg. Å finne slike løsninger krever grundighet, vilje og kompetanse i både planlegging og gjennomføring av arbeidene. Felles samtaler mellom Kystverket som eier, leietaker som bruker, kommunen som forvalter av plan- og bygningsloven og fylkeskommunen som forvalter av fredningsvedtaket, vil ofte være vel anvendt tid – og ikke minst hvis diskusjonene kan finne sted nettopp på fyrstasjonen. Stedet er i høyeste grad part i saken, og kan ofte gi føringer gjennom sin tilstedeværelse!

Vern gjennom bruk – viktigheten av gode leietakere

Kystverket er avhengig av et samarbeid med leietakere som er interessert i å bidra til å ta vare på den viktige kulturarven som fyrstasjonene representerer. Staten vil i liten grad selv kunne benytte den bygningsmassen som er på fyrstasjonene utover de bygningene som er direkte knyttet til den tekniske driften av navigasjonsinstallasjonen, slik som maskinhus og fyrtårn. Vern gjennom bruk forutsetter et aktørsamarbeid, der gjerne også lokale og regionale myndigheter er engasjert, enten som leietakere, eller som aktive premissleverandører og bidragsytere i utviklingen av stedet.

Kystverket benytter en standard leieavtale ved utleie av fyrstasjoner, også for de som ikke er fredet. Avtalen har følgende generelle formål og forutsetninger:

- Uavhengig av om eiendommen er helt eller delvis fredet, skal eiendommen bevares og sikres som kulturminne, og eiendommens egenart skal bevares.

- Leietaker skal ivareta og videreutvikle allmennhetens adgang til fyreiendommen. Leietakers aktivitet på stedet må tilpasses allmennhetens interesser slik at den ikke kommer i konflikt med disse interessene.
- Leietaker forplikter seg til å holde utleier løpende orientert om planene for utviklingen og bruken av leieobjektet.
- Utleier vil bidra med rådgivning ved videre vedlikehold og istandssetting av leieobjektet. Utleier vil løpende vurdere mulighetene for å bidra til vedlikehold og/eller oppgradering av leieobjektet ut fra de til enhver tid gitte budsjettammer.
- Leietaker må ikke bruke, eller tillate at andre bruker, leieobjektet til bolig.
- Leietaker forplikter seg til å legge særlig vekt på miljøvern i forhold til bruk og vedlikehold av leieobjektet.

I tillegg skal det formuleres egne punkter som uttrykker formål og forutsetninger for leieforholdet ved den enkelte fyrstasjon. En slik formålsparagraf i en leieavtale understreker nødvendigheten av et nært samarbeid og tett kommunikasjon mellom Kystverket og leietakerne – dette er ikke et vanlig leieforhold, men gjelder samarbeid om et kulturminne!

Avtalen omtaler også samarbeidet om vedlikeholdsarbeidet på fyrstasjonen. Det er Kystverket som i siste instans er ansvarlig for å sette opp arbeidsprogram for det enkelte år og gi nødvendige føringer for hva som skal gjøres og på hvilken måte. Bortsett fra ved kritiske hendelser, slik som ved stormskader, skal ikke leietaker utføre noen tiltak på eiendommen uten at dette er godkjent av eier. Det er også eier som er ansvarlig for at alle nødvendige tillatelser er innhentet fra vernemyndighetene.

Kjeungskjær fyrstasjon, Sør-Trøndelag. Foto: Kystverket.

Forholdet mellom fredningsvedtaket og forvaltningsplanen

Fredningsvedtaket er styrende for forvaltningen av fyreiendommen, og er rettslig bindende. Forvaltningsplanen er ikke rettslig bindende, men uttrykker Kystverkets vurdering av hva som vil

være en naturlig presisering og konkretisering av fredningsvedtaket, og etatens oppfatning av hvordan den fredede eiendommen bør utvikles. Konkrete tiltak kan ikke gjennomføres uten at vernemyndighetene har fattet vedtak om at de kan iverksettes. Det er Kystverket i den enkelte region som søker vernemyndighetene i det aktuelle fylke om tillatelse til tiltak.

Formidling med nytt elementsystem i betong. Foto: Kystverket.

Formidling

Fyrstasjonene er nasjonale kulturminner som skal dokumentere en viktig del av vår maritime kulturarv og Kystverkets historiske innsats for å trygge ferdsele til sjøs. Samtidig er det et mål med fredningen at kunnskap om disse kulturminnene og deres historiske kontekst skal kunne formidles til allmennheten. Det er derfor viktig at all ny bruk bidrar til kunnskapsformidling og opplevelse av historien. Kystverket vil i samarbeid med Kystverkmusea (ved Lindesnes fyrmuseum) lage retningslinjer for utarbeidelse av formidlingsplaner for de enkelte fyrstasjonene, i et samspill mellom etaten, etatsmuseene og leietakerne. Det er videre utarbeidet en skiltmal for de fredede fyrstasjonene, for å gi etatens formidling av egen kulturhistorie et helhetlig, nasjonalt preg. Denne skiltmalen vil være styrende for hvordan utendørs informasjon og skilting utformes på de fredede fyrstasjonene. All utendørs informasjon skal godkjennes av Kystverket på forhånd.

Generelle retningslinjer for tiltak på fyrstasjonene

På alle de fredete bygningene skal eksteriøret bevares mest mulig uendret. Enkelte bygninger er svært autentiske, mens andre er sterkt endret og modernisert. Ulike typer tiltak, som tilbakeføring og utskifting av bygningsdeler, vil derfor bli vurdert ulikt fra bygning til bygning.

Interiørene har for de aller fleste av fyrstasjonene ikke et like sterkt formelt vern som eksteriøret – unntaket er selve fyrtårnene, som er interiørfredet. For de øvrige bygningene er planløsning og konstruksjoner normalt omfattet av de enkelte fredningsvedtakene. Imidlertid bør en ved interiørmessige oppgraderinger og endringer legge vekt på å bevare størst mulig autentisitet med tanke på den historie fyrstasjonen skal formidle. Denne intensjonen må samtidig avveies i forhold til behovet for nødvendig bruksmessig oppgradering.

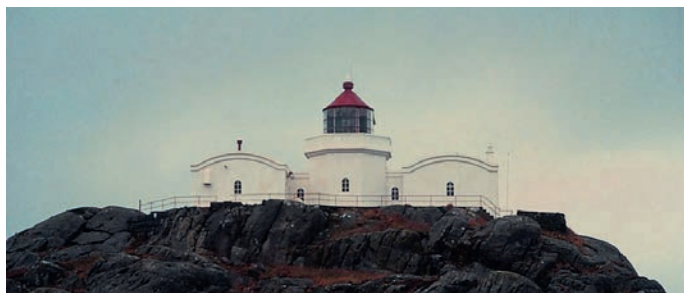
Krav til dokumentasjon av endringer og større vedlikeholdsarbeider

Alle endringer og større vedlikeholdsarbeider på en fredet bygning eller et fredet område skal dokumenteres. En søknad om tillatelse inneholder et minimum av beskrivelse av tiltaket, men dette er ikke tilstrekkelig dokumentasjon. Det vil bli gitt nærmere retningslinjer for hvordan nødvendig dokumentasjon skal utføres og arkiveres.

Krav til håndverkere

Generelt må håndverkere som arbeider på fredete bygninger, ha nødvendig kunnskap og erfaring fra antikvarisk arbeid. Det er viktig å ha den rette holdningen til dette arbeidet, beherske aktuelle teknikker, og å ha faglig grunnlag for å kunne ta riktige valg når det gjelder materialer og metode.

I noen tilfeller vil det være nødvendig med spesialkompetanse for at resultatet skal bli tilfredsstillende. Dette kan være ved restaurering av vinduer, dokumentasjonsarbeid, blanding av maling etter historisk resept, konserveringsarbeider mm. Når vernemyndigheten gir tillatelse til endringer, kan det settes vilkår om at utførende håndverkere har antikvarfaglig kompetanse.

Geitungen fyrstasjon, Rogaland. Foto: Kystverket.

Vedlikeholdshåndbok

Det er behov for å sammenfatte retningslinjer for vedlikehold av fyrstasjonene, både de fredede og de ikke fredede, i en egen vedlikeholdshåndbok, og Kystverket er nå i ferd med å utarbeide en slik veileder. Denne prosessen vil også innebære nær kontakt med ulike vernemyndigheter, for å finne frem til løsninger som i størst mulig grad kan være felles for etatens fredede bygninger. I og med at søknad om dispensasjon avgjøres av den enkelte fylkeskommune, kan tolkning av og praksis i oppfølging av fredningsvedtakene variere noe fra fylke til fylke. En vedlikeholdshåndbok bør kunne bidra til å harmonisere praksis ut fra et nasjonalt perspektiv, selv om den naturligvis ikke vil kunne erstatte kravene til saksbehandling i den enkelte sak.

Noen generelle punkter om antikvarisk bygningsvern

Grunnholdninger til vern

Kulturminner er en viktig del av vår samlede kulturarv. Bygningene dokumenterer tidligere tiders samfunnsforhold, levekår, liv og gjøremål,

byggeskikk og håndverksteknikker. Gamle bygninger er ikke-fornybare ressurser, og de er primærkilder til kunnskap om fortida. Alle andre nedtegnelser, fotografier og registreringer innebærer grader av fortolkning. Bygningene er derfor en unik kilde til kunnskap og et umistelig grunnlag for framtidig forskning, enten det gjelder levekår, byggeteknikk, dekordetaljer eller lignende. Ved framtidig bruk og modernisering er det viktig at vi i minst mulig grad reduserer bygningenes verdi som historisk kilde. Som hovedregel skal man være svært varsom med å fjerne elementer i en fredet bygning – alle de historiske epokene som har nedfelt seg i det fysiske bygningsmiljøet, forteller en historie om bygningens og stedets utvikling. I noen tilfeller kan man imidlertid bli nødt til å prioritere mellom ulike faser. Unntaksvis kan det også vært aktuelt å tilbakeføre en bygning til en dokumentert tidligere tilstand.

Råd for vedlikehold og istandsetting - grunnprinsipper innen bygningsvernet

De viktigste grunnprinsippene er:

- Mest mulig av alle deler av bygningen skal bevares. Derfor må inngrepene ved vedlikehold og utbedring være så små som mulig.
- Det er bedre å vedlikeholde framfor å reparere, og det er bedre å reparere framfor å skifte ut.
- Det må brukes tradisjonelle materialer og metoder, både ved vedlikehold og eventuell utskifting.
- Skjulte deler av bygningen (konstruksjoner) er like viktige å ta vare på som synlige (overflater).
- Hvis man må endre, er det bedre å føye noe til enn å fjerne originale eller gamle deler. Det beste bygningshistoriske "arkivet" er bygningen selv.
- Gamle ombygginger og endringer av en bygning er ofte viktige å bevare. De kan fortelle om bygningens livshistorie gjennom skiftende stilretninger og bruk.
- Når noe fjernes eller endres, skal aktuell dokumentasjon bli nedtegnet og arkivert. I spesielle tilfeller sikres dokumentasjonen ved lagring av den fjernete bygningsdelen (nærmere retningslinjer vil bli utarbeidet for dette).
- Endringer skal om mulig være reversible. Når behovene endrer seg, kan de nye elementene fjernes og bygningen kan framstå slik den var før endringen.

Vedlikehold – definisjon og faglige prinsipper

Hovedregelen er at løpende vedlikehold utføres uten at vernemyndighetene trekkes inn, mens man må søke tillatelse for endringer. Grensen mellom vedlikehold og endring kan være vanskelig å definere, og ulike aktører kan ha ulik oppfatning av begrepene. Kulturminnevernets definisjon av vedlikehold er snever, i den hensikt å ivareta kulturhistoriske verdier.

Mange eiere har i beste mening utført "vedlikeholdsarbeid" på en slik måte at vernemyndighetene vurderer dette som endring/inngrep, som i verste fall er skadelig for kulturminnet. Dette kan for eksempel være bruk av for tett maling, som medfører avskalling og råteskader, eller utskifting av opprinnelige bygningsdeler som burde blitt istandsatt av en kyndig restaureringshåndverker. Vedlikeholdet av en fredet bygning er underlagt kulturminneforvaltningens overvåkning. Det kan oppstå usikkerhet om hva man kan utføre uten å spørre, og når man må søke om tillatelse.

Hovedprinsippet for vedlikehold av gamle bygninger er å bevare mest mulig av de gamle bygningsdelene og å hindre skader. Dette gjelder både synlige og skjulte konstruksjoner og elementer. Vedlikeholdet skal om mulig skje på samme måte som da huset ble bygget, med samme teknikk, utførelse og materialbruk. I praksis vil dette noen ganger bety merarbeid, andre ganger krever det bare omtanke og kompetanse.

Homlungen fyrstasjon, Østfold. Foto: Kystverket.

Ved å bevare de gamle bygningsdelene og overflatene beholder bygningen sin autentisitet, og dermed sin vitenskapelige kildeverdi og opplevelsesverdi. En kopi kan aldri fullt ut erstatte de opprinnelige bygningsdelene. Selv om kopien er nøyaktig likt utført, er minst to dimensjoner gått tapt:

1. Aldersverdien: Spor av "tidens tann" er borte. Vi kan ikke lenger berøre de samme materialene som våre forgjengere.

2. Sannhetsgehalten: Hvordan kan våre etterkommere vite at kopien er nøyaktig utført?

Kan de stole på at historien og byggeteknikken som formidles, er identisk med den opprinnelige?

Større vedlikeholdsarbeider og endringer

Det må søkes om tillatelse for større vedlikeholdsarbeider, større reparasjoner og endringer i en fredet bygning. Som oftest blir det gitt tillatelse når endringene er små og tiltaket er nødvendig for fortsatt bruk. Kulturminneforvaltningens oppgave er å passe på at det ikke blir gjort så mange endringer i årenes løp at det til slutt er lite igjen av det opprinnelige huset.

Eksempler på større vedlikeholds-/istandssettingsarbeider som krever tillatelse:

- endring av utvendig malingtype/farge, fjerning av eldre malinglag, overmaling av dekor og lignende
- vedlikehold av utvendig kledning som innebærer et betydelig omfang utskifting av råteskadet virke
- restaurering av vinduer der det er råteskader som innebærer betydelig innspunsing av nytt virke og forbedring/ending av tekniske løsninger

Eksempler på andre endringer som krever tillatelse:

- utskifting av bygningselementer, som utvendig panel, vinduer og ytterdører
- tildekking eller fjerning av eksisterende utvendige overflater
- oppsetting eller riving av innvendige lettvegger
- installering av våtrom eller kjøkken
- etablering av infrastruktur, rørføringer, ventiler etc.
- fasadeendringer
- oppføring av tilbygg
- tilbakeføring til tidligere dokumenterbar tilstand

Et overordnet prinsipp er at alle endringer om mulig skal gjøres reversible, slik at de i framtida kan la seg tilbakeføre. Endringer og tilføyelser skal kunne fjernes uten at bygningen blir forringet. I praksis kan dette eksempelvis innebære at nye skillevegger festes slik at de lett kan fjernes uten å sette merkbare spor.

Tilbakeføring

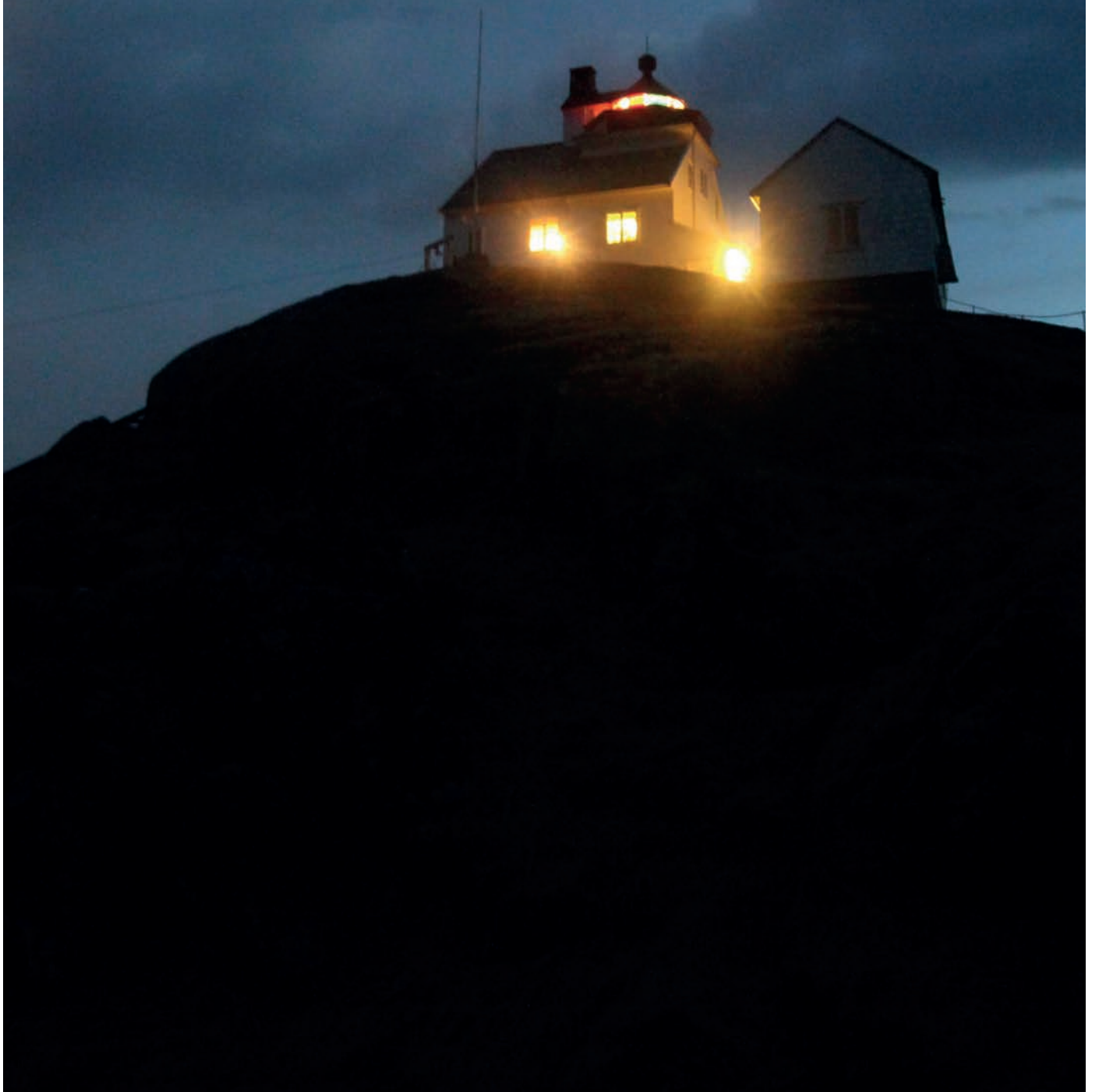
Når vernemyndighetene skal vurdere forslag til endringer, vil de ta hensyn til hvilken periode – eventuelt flere perioder – i bygningens historie som fredningen søker å bevare. Hvis det er foretatt endringer i nyere tid, kan det i noen få tilfeller være aktuelt å tilbakeføre bygningen til et tidligere eller opprinnelig utseende. Dette kan gjelde et helt eksteriør, deler av bygningen, enkelte rom eller mindre bygningsdeler og detaljer. Følgende premisser og forutsetninger bør ligge til grunn for at en tilbakeføring skal kunne vurderes:

- Det foreligger sikker, god og tilstrekkelig dokumentasjon (tegninger, fotografier eller lignende) av den opprinnelige situasjonen.
- Tilbakeføring basert på gjetting kan normalt ikke godtas.
- De nyere tilføyelsene som fjernes eller tildekkes, har relativt lav/underordnet verdi.
- Kulturminnet er ikke for sterkt endret. Hus som har fått ny takform, hovedvolum eller lignende bør bevares slik de er. Tilbakeføring av vindustyper og kledning på en bygning med intakt hovedform, kan derimot være aktuelt.

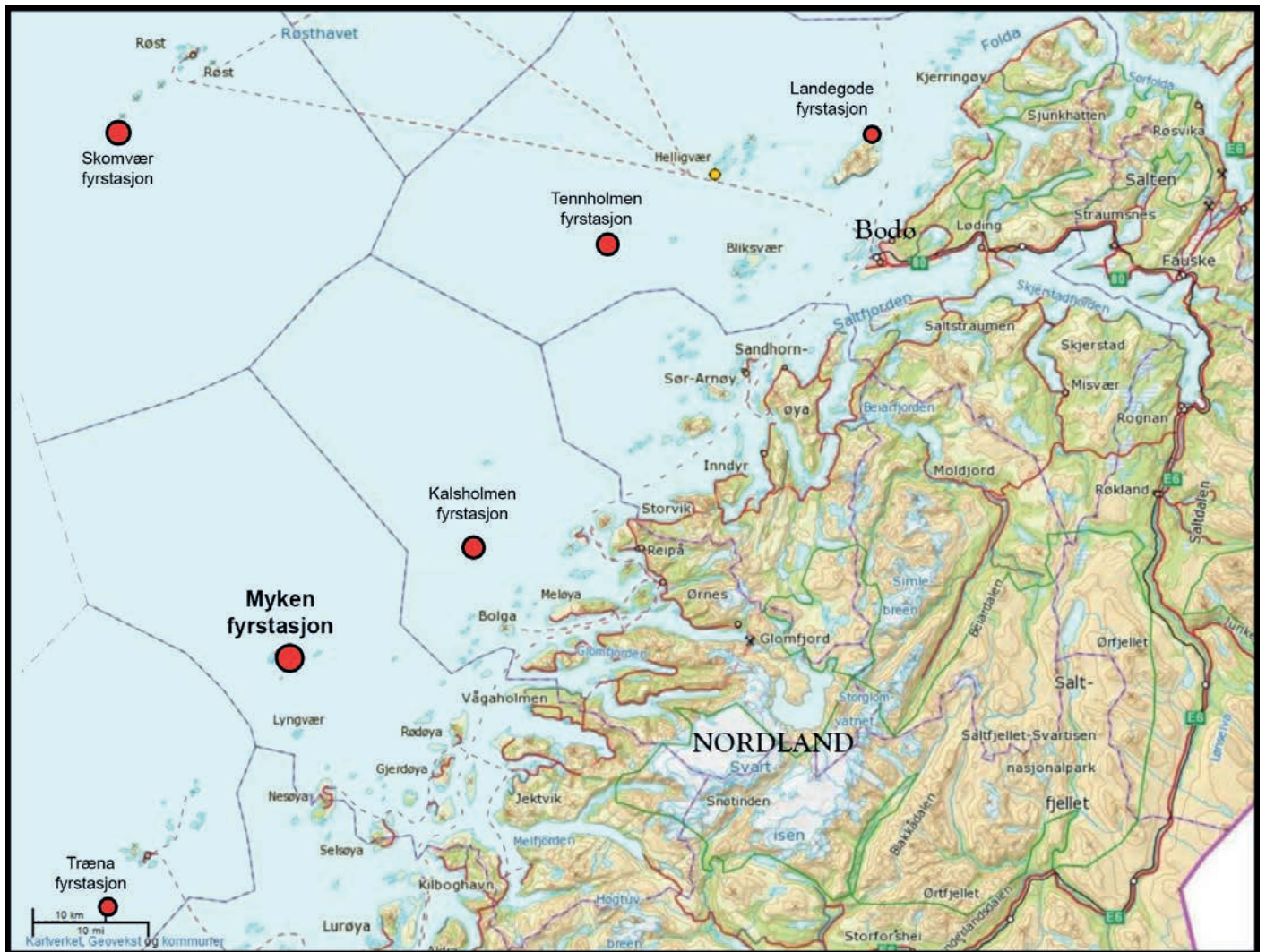
MYKEN FYRSTASJON

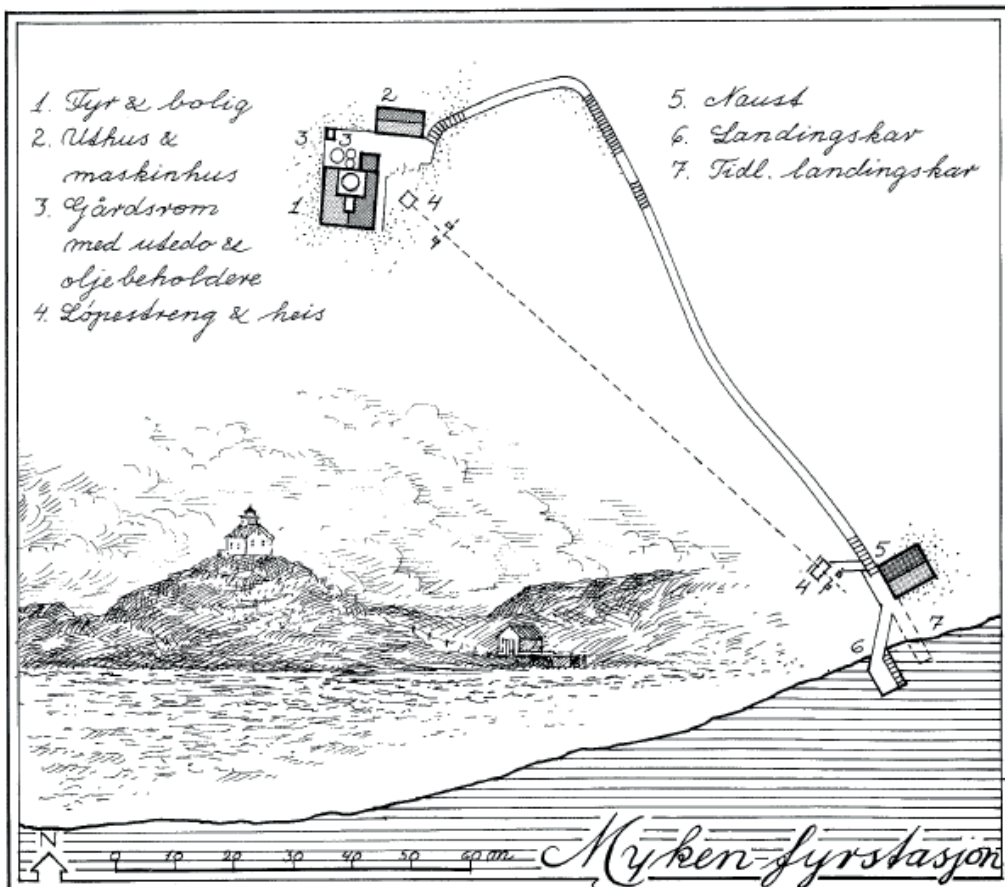
SPESEIELL DEL

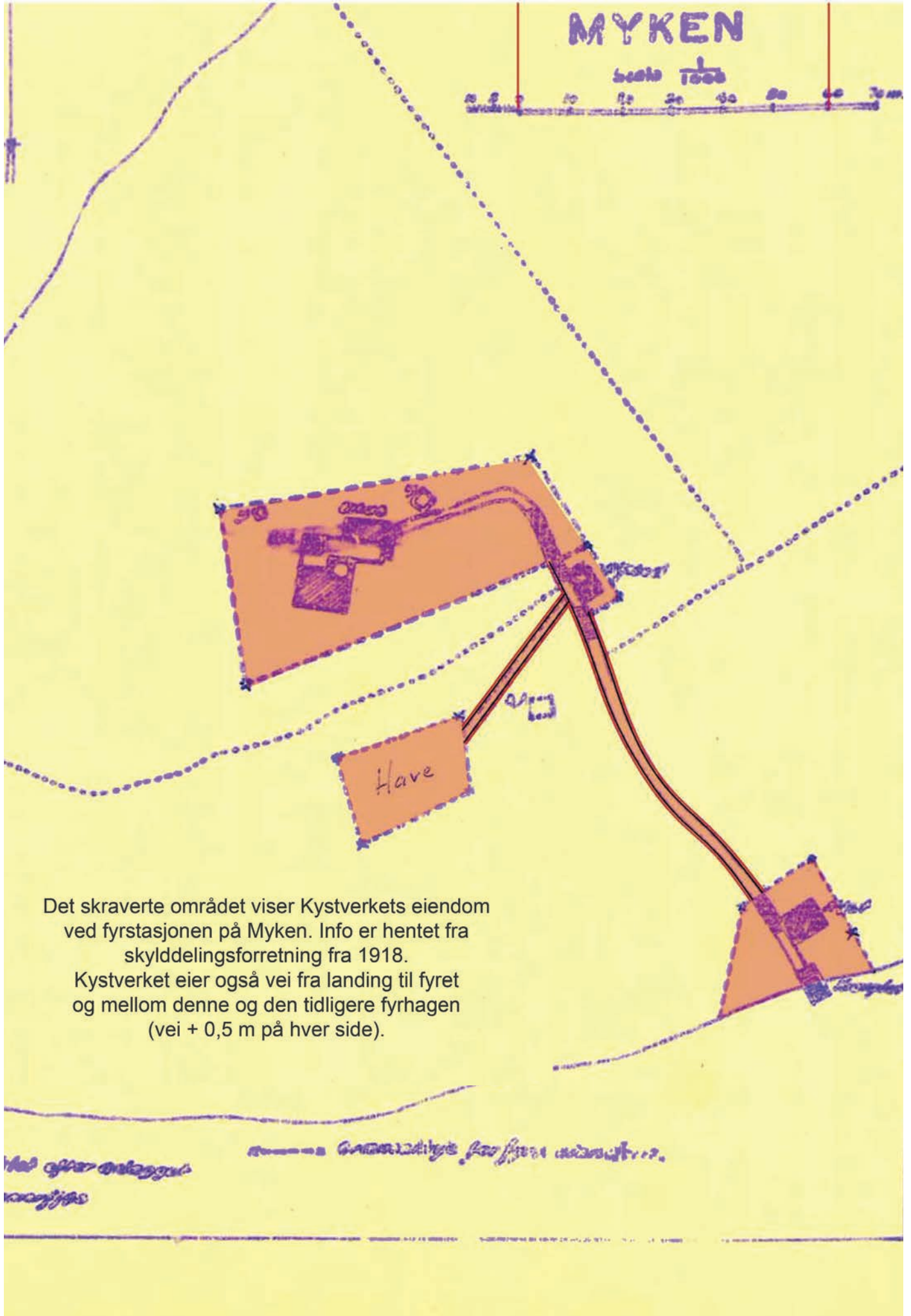
Kart

Situasjonskart
 hentet fra fredningsvedtaket.
 Tegning: Sven Poullsson.

MYKEN

Scale 1:500

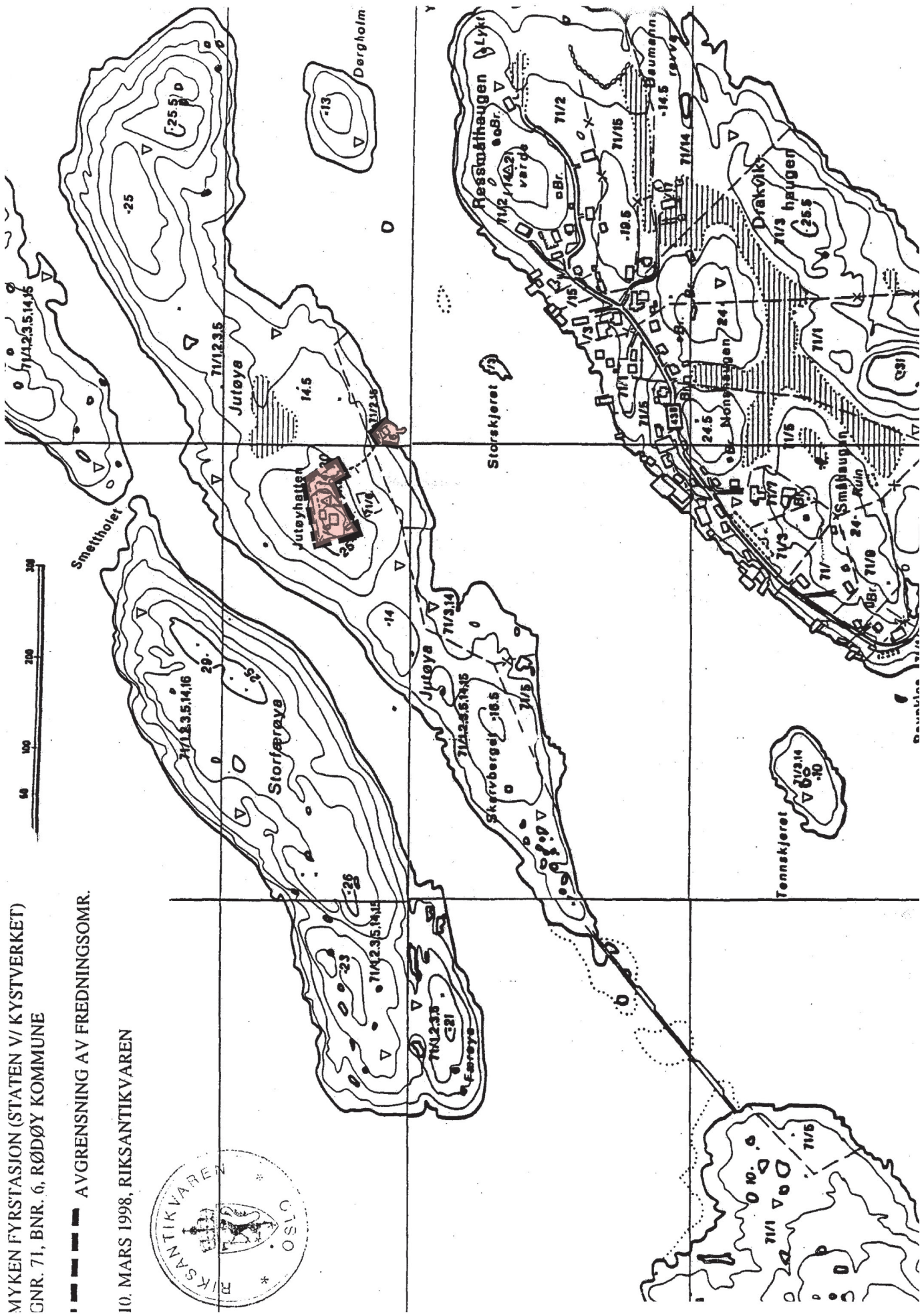

Det skraverte området viser Kystverkets eiendom ved fyrstasjonen på Myken. Info er hentet fra skylddelingsforretning fra 1918. Kystverket eier også vei fra landing til fyret og mellom denne og den tidligere fyrhagen (vei + 0,5 m på hver side).

*Det gamle anlegget
skravert*

Graverte for fyrstasjonens

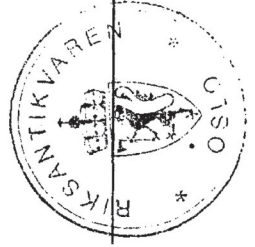
Kart over fredningsområdet ved Myken fyrstasjon:

MYKEN FYRSTASJON (STATEN V/ KYSTVERKET)
 GNR. 71, BNR. 6, RØDDØY KOMMUNE

— ■ — ■ — ■ AVGRENSNING AV FREDNINGSOMR.

10. MARS 1998, RIKSANTIKVAREN

Faktaopplysninger om Myken fyrstasjon

Eiendomsinformasjon			
Opprettet		1917	
Fylke	Nordland	Region	Kystverket Nordland
Kommune		1836 Rødøy	
Fyrlistennummer		670000	
Dato for fredningsvedtak		1. november 2000	
Andre vernebestemmelser		Ingen andre vern.	
Eiendom (kommunenr., gårdsnr., bruksnr.)		1836 / 71 / 6	
Askeladden nr	87506	Grunneier	Staten v/ Kystverket
Utleie		Helge Eriksen	

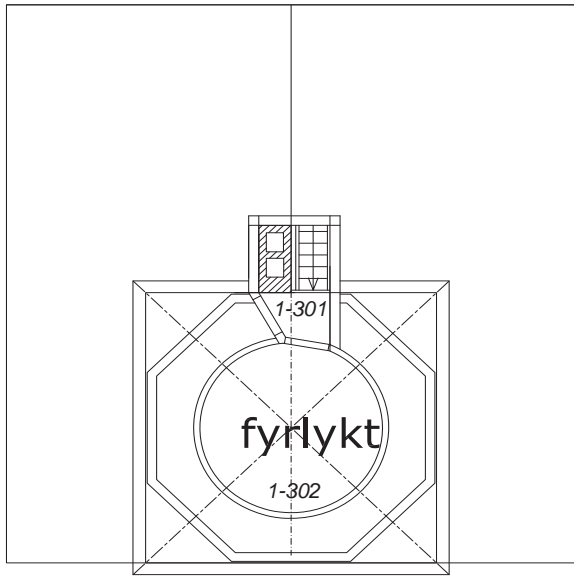
Oversikt over registrerte bygninger og konstruksjoner

Byggnr. i fredn. vedtaket	Bygnings-type	Bygg-status	GAB-nr.	Askeladden nr.	Verneklasse / §	Omfang
1	Fyr og bolig	Intakt	188510027	87506-1	Klasse 1, kulturminneloven § 15.	Fredningen gjelder bygningens eksteriør og interiør.
2	Uthus og maskinhus	Intakt	188510035	87506-2	Kl.1, Kml § 15	Fredningen gjelder bygningens eksteriør, samt interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/ romfordeling.
5	Naust	Intakt	188510019	87506-3	Kl.1, Kml § 15	Som i feltet over
	Det fredete området				Kl.1, Kml § 19	Fredningsvedtaket omfatter videre et område rundt fyrstasjonen i henhold til lov om kulturminner § 19. Fredningsområdet omfatter fyreiendommen på gnr. 71 bnr. 6. Fredningsområdet og de fredete bygningene er avmerket på vedlagte kart datert 10. mars 1998 og påført Riksantikvarens stempel, se side 11.

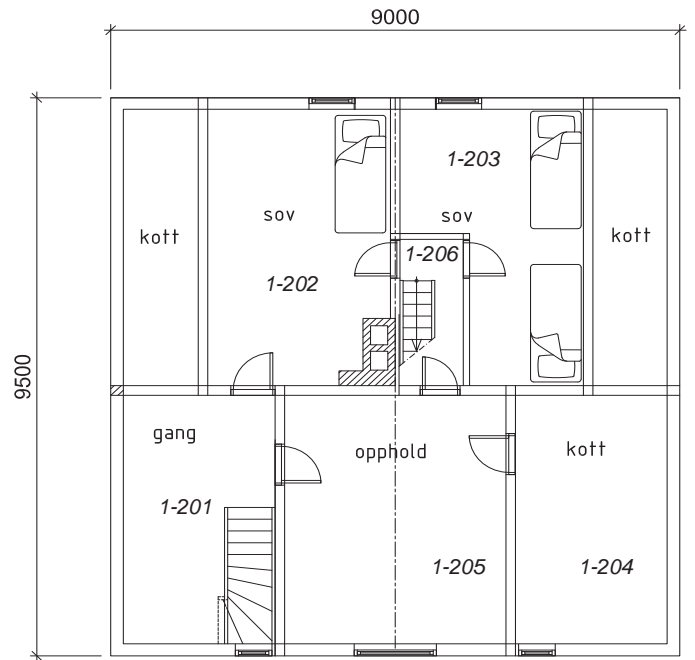
Litt om fyrstasjonens historikk	Myken fyr ble opprettet i 1918. Det er et lite trefyr hvor bolig og fyr er i samme bygning. Et 3. ordens linseapparat er plassert i lykta på taket. Fyret ble oppført som en erstatning for en fyrlykt fra 1892, for å imøtekomme krav om bedre fyrbelysning. På grunn av 1.verdenskrig ble leveringer til fyret forsinket, og fyret ble først tent i 1917 med en linse med mindre dimensjon, av 4.orden. Først året etter ble fyret tent med den riktige linse og lyskarakter. I 1955 ble fyret elektrifisert, men hadde fortsatt et dieselaggregat med automatisk start som reserve. Fyrstasjonen ble automatisert og avbemannet i 1974.
Vernestatus	Fyrstasjonen er fredet etter kml §15 (bygninger) og §19 (område).
Formålet med fredningen	Formålet med fredningen av Myken fyrstasjon er å bevare et kulturhistorisk og arkitektonisk verdifullt bygningsanlegg tilknyttet sjøfart, fyrvesen og kystkultur med fyrtårn og øvrige bygninger på fyrstasjonen og området rundt fyrstasjonen.
Fra Riksantikvarens fredningsbegrunnelse	Fyrstasjonen er et godt eksempel på de små trefyrene, og har stor miljøskapende verdi med sin beliggenhet i fiskeværet Myken. Bygningene på fyrstasjonen har høy grad av opprinnelighet, spesielt i eksteriøret. Det er spesielt fyrstasjonens beliggenhet og som et godt eksempel på de små trefyrene Riksantikvaren legger vekt på når det gjelder fyrstasjonens verneverdi. Etter Riksantikvarens oppfatning er det nødvendig å frede det avsatte området for å oppnå hensikten med områdefredningen, nemlig å bevare virkningen av kulturminnene i miljøet.
Fyrstasjonens egenart, sårbarhet og tålegrense	Myken fyr er et ledfyr. Fyrboligen med tilhørende uthus danner et lite, tett klyngetun på Jutøyas høyeste punkt som tegner seg med en klar og markant profil mot omgivelsene.
Kystverkets føringer for alternativ bruk og videre utvikling	Fyrstasjonen er en integrert del av aktivitetene i lokalsamfunnet, og fyrboligen er åpen for overnatting, spesielt i forbindelse med kurs.

Bygningspresentasjoner: 1. Fyr og bolig

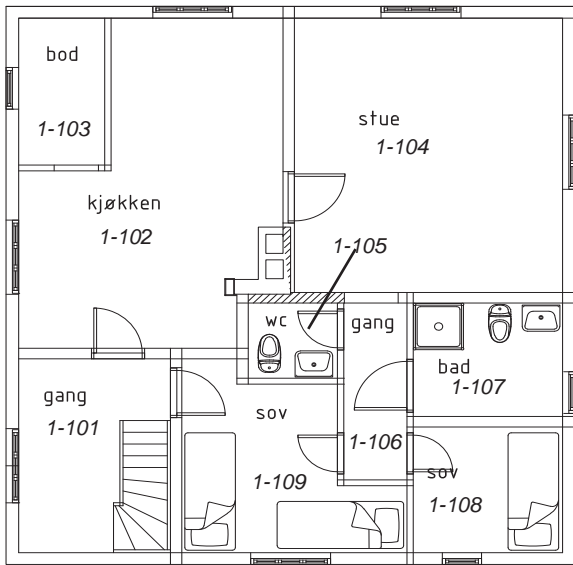
Bygningens navn	Fyr og bolig	
Askeladden nr.	87506-1	
GAB nr.	188510027	
Byggnr. i fredn.vedtak	1	
Byggeår	1917	
Byggherre / Arkitekt	Fyrvesenet	
Opprinnelig funksjon	Fyrtårn	
Fredningsomfang	Lyktehusets eksteriør og interiør og den øvrige bygningens interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/romfordeling.	
Navigasjonsinstallasjon	3. ordens linse	
Bygningsbeskrivelse	Kombinert fyr og bolig, med fyrlykt i eget tårn mot vest. Saltaksbygning, utvendig stående trekledning, tilbakeførte smårutete vinduer og lappskifer på taket.	
Konstruksjon og materialbruk	<ol style="list-style-type: none"> 1. Byggegrunn/drenering: Fjell 2. Fundament: Betong på fjell 3. Grunnmur: Betong 4. Utvendige trapper og ramper: Støpt betong 5. Gulv på grunn: Betong 6. Yttervegger: Bindingsverk 7. Ytterdører: Panelt og isolert ramtredør, hvitmalt. 8. Vinduer: Tofags sidehengslete koblede vinduer med gj.g. sprosse. 9. Tak: Saltaksbygning 10: Taktekking: Lappskifer 11. Takrenner og nedløp: Kobber. 12. Beslag: Ingen 13. Takvinduer og luker: Ingen 14. Halvtak og skråtak: Skråtak over inngangspartiet. 15. Innervegger: Bindingsverk med trekledning. 16 Etasjeskiller: Trebjelkelag 17. Innvendige trapper: Malt lukket tretrapp. 18. Piper og ildsteder: En murt og pusset pipestokk. 19. Luker og ventilasjon: enkelte mindre ventiltetter i fasadene. 20. Galleri og balkong: Galleri rundt fyrlykt 	
Endringshistorikk:	Vinduer er tilbakeført til tidligere utgave, enkelte endringer er skjedd i forbindelse med innsetting av bad.	
Retningslinjer for videre utvikling	Det skal ikke være adgang til selve navigasjonsinstallasjonen for andre enn Kystverkets personell.	
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Endring av eksisterende eller montering av ny fast innredning / installasjon i selve fyret er søknadspliktig. Dette gjelder også i forbindelse med Kystverkets egen virksomhet. Vedlikeholdet skal utføres etter antikvariske prinsipper.	

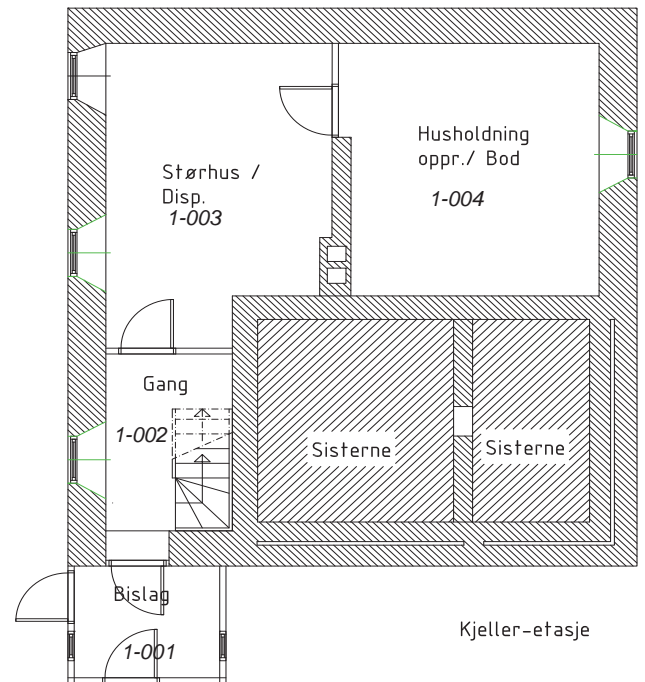
Lyktehus-etasje

2-etasje

1. etasje

Kjeller-etasje

Tegning er basert på eldre arbeidstegninger.

Fasadehjørne mot nordvest

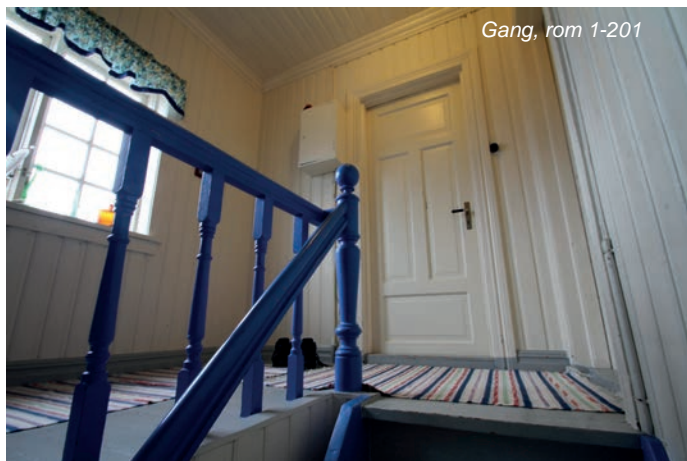

Fasade mot vest

Fasade mot øst

Gang, rom 1-201

Opphold, rom 1-205

Kjøkken, rom 1-102
foto fra 2005

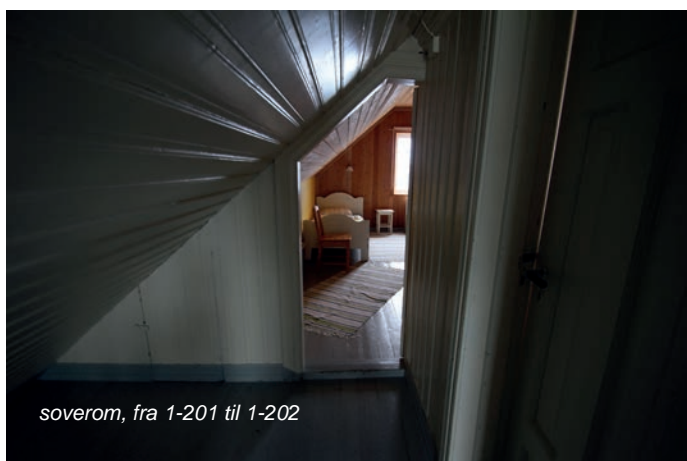
Stue, rom 1-104
foto fra 2005

Soverom rom 1-203

Bislag, rom 1-001

soverom, fra 1-201 til 1-202

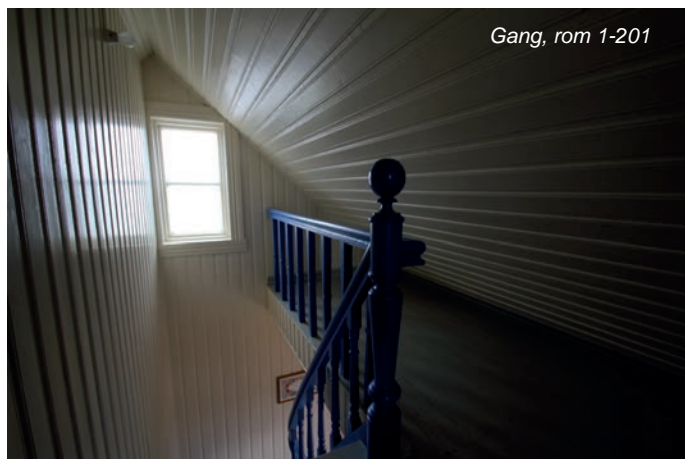

Soverom, 1-203

Gang, rom 1-002

Gang, rom 1-201

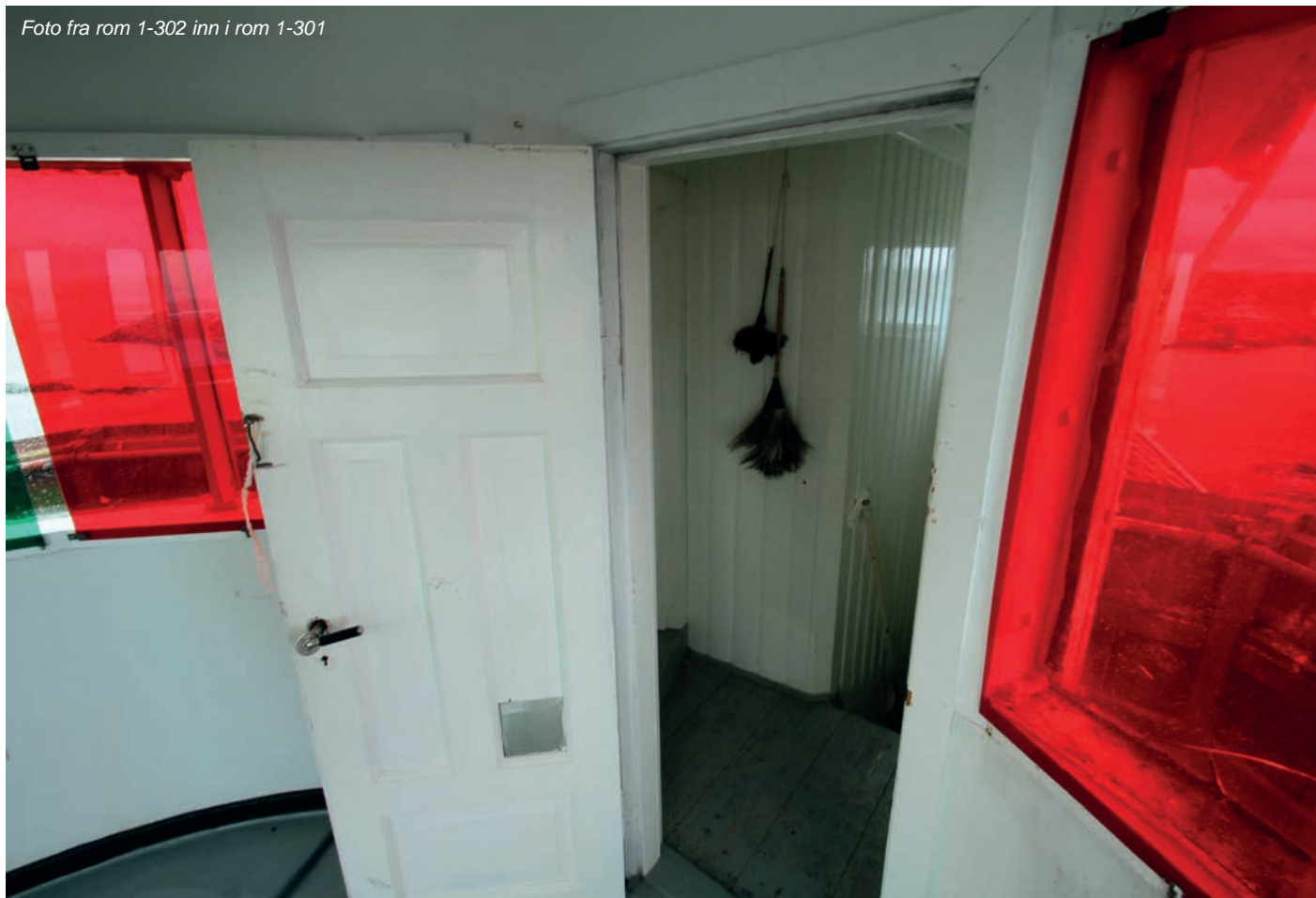
Fra rom 1-004

Fra rom 1-003

Foto fra rom 1-206

Foto fra rom 1-302 inn i rom 1-301

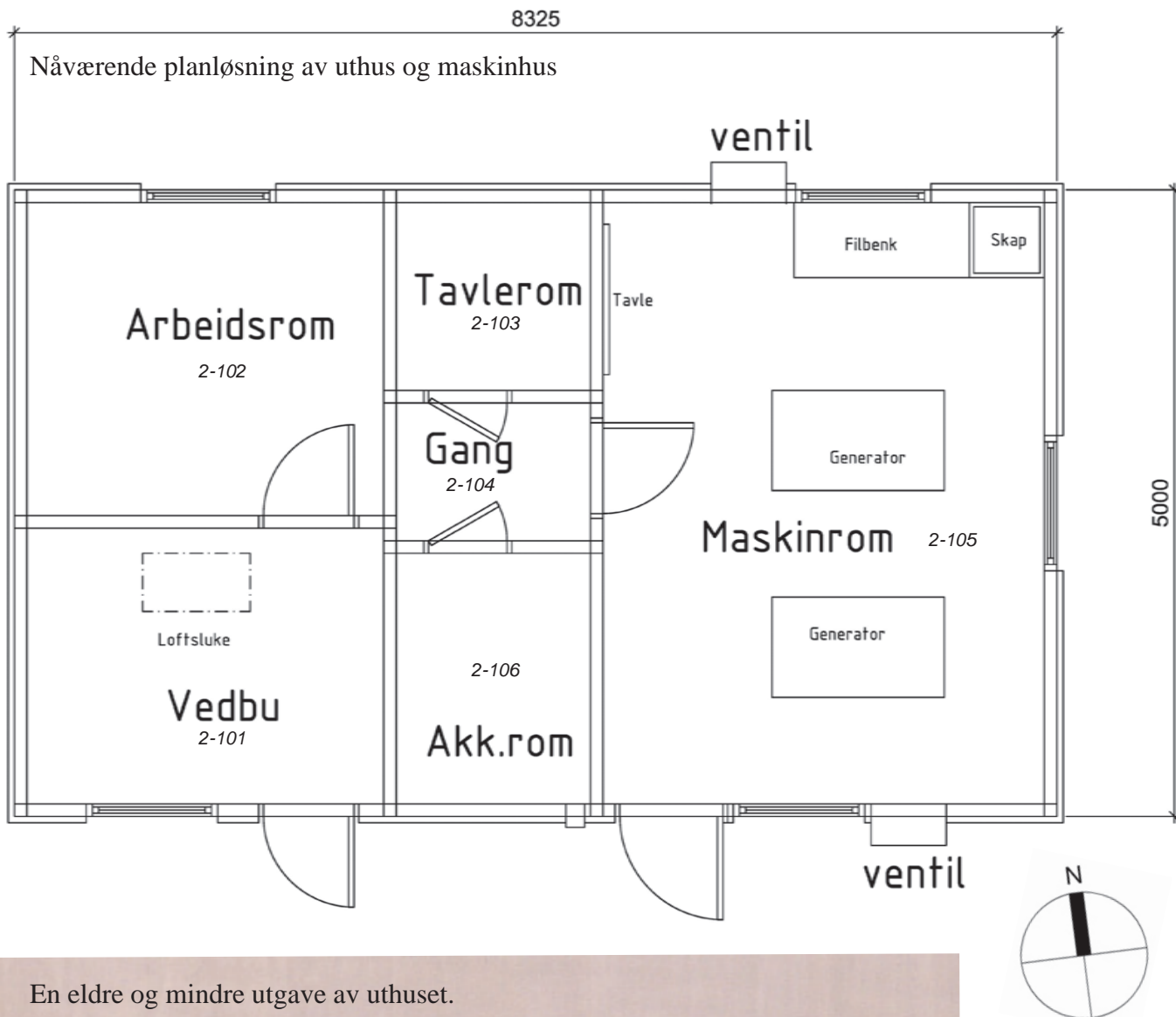

Til venstre og under: Fra fyrlykt, rom 1-302 med linse

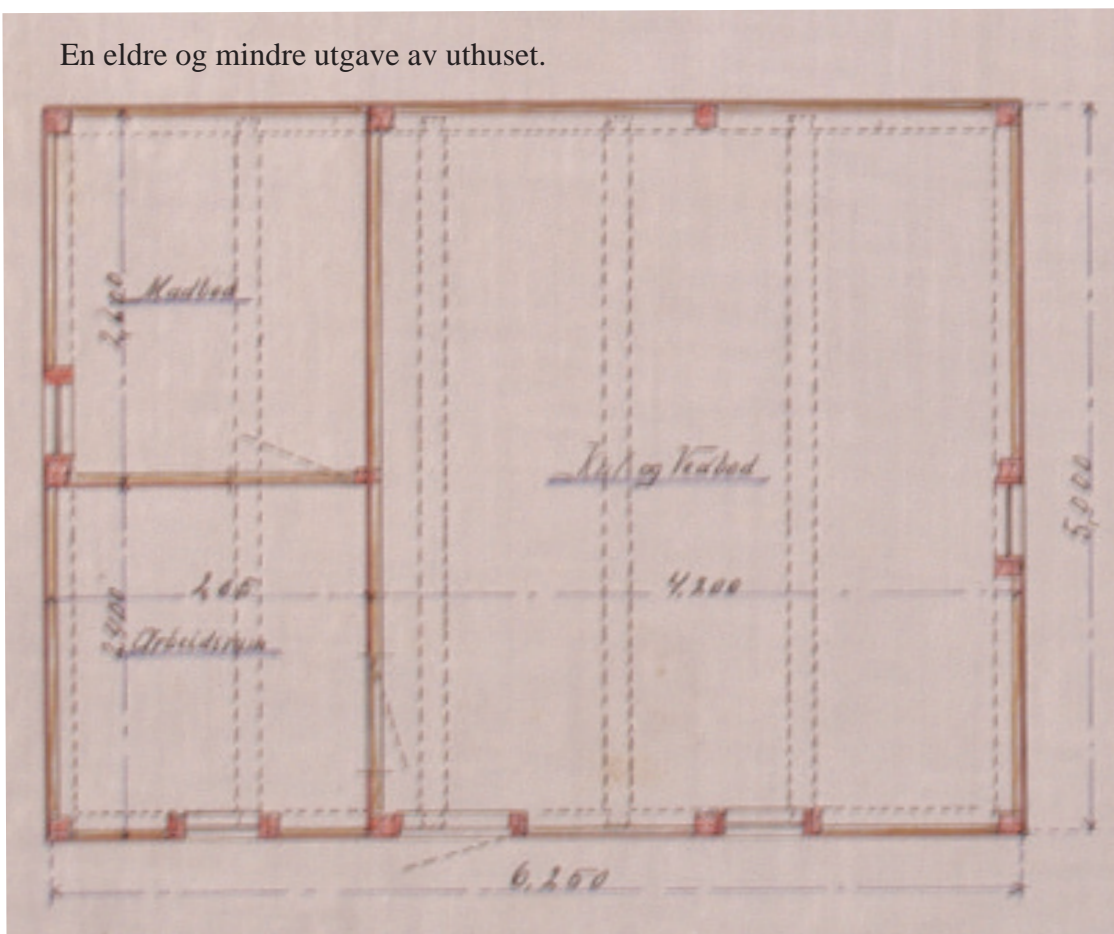

2. Uthus / maskinhus

Bygningens navn	Uthus / maskinhus	
Askeladden nr.	87506-2	
GAB nr.	188510036	
Byggnr. i fredn.vedtak	2	
Byggeår	1917	
Byggherre / Arkitekt	Fyrvesenet	
Opprinnelig funksjon	Uthus / maskinhus	
Fredningsomfang	Fredningen gjelder bygningens eksteriør, samt interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/ romfordeling.	
Bygningsbeskrivelse	<p>Uthuset / maskinhuset har bindingsverkskonstruksjon og saltak. Veggene er kledd med eternittplater (fjernet 2015), og taket er tekket med lappskifer. Vindusrammene og vindskiene er malt hvite.</p>	
Konstruksjon og materialbruk	<ol style="list-style-type: none"> 1. Byggegrunn/drenering: Fjell 2. Fundament: Betong 3. Grunnmur: Betong 4. Utvendige trapper og ramper: Støpt betong 5. Gulv på grunn: Betong 6. Yttervegger: Bindingsverk med trekledning 7. Ytterdører: Panelt og isolert ramtredør 8. Vinduer: Tofags sidehengslet enkle trevinduer, koblete 9. Tak: Saltak 10: Taktekking: Lappskifer 11. Takrenner og nedløp: Kobber 12. Beslag: Ingen 13. Takvinduer og luker: Ingen 14. Halvtak og skråtak: Ingen 15. Innervegger: Bindingsverk med trekledning 16 Etasjeskiller: Ingen 17. Innvendige trapper: Ingen 18. Piper og ildsteder: Ingen 19. Luker og ventilasjon: Store ventilhetter fra maskinrom 20. Galleri og balkong: Ingen 	
Endringshistorikk	<p>Det kan se ut som uthuset er tilbygget eller helt bygget om på et tidspunkt, hvis man ser på tegningene på neste side.</p>	
Retningslinjer for videre utvikling	<p>Uthuset og maskinhuset egner seg godt til ny bruk, bortsett fra de deler som Kystverket trenger til tjenstlig bruk (maskinrom, f.eks.).</p>	
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	<p>Vedlikeholdet skal utføres etter antikvariske prinsipper.</p>	

En eldre og mindre utgave av uthuset.

Fra maskinrommet, foto fra 2005.

Maskinhusets fasade mot syd.

Fasade mot vest

Fasadehjørne mot sydøst.

Fasade mot øst.

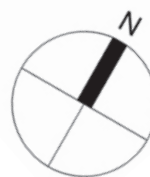
5. Naust

Bygningens navn	Naust	 <p>Foto Kystverket 2013, etter omfattende arbeider.</p>
Askeladden nr.	87506-3	
GAB nr.	188510019	
Byggnr. i fredn.vedtak	5	
Byggeår	1917 ?	
Byggherre / Arkitekt	Fyrvesenet	
Opprinnelig funksjon	Naust	
Fredningsomfang	Fredningen gjelder bygningens eksteriør, samt interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/ romfordeling.	
Bygningsbeskrivelse	Naustet har bindingsverkskonstruksjon og saltak. Veggene er kledd med stående, rødmalt panel, og taket er tekket med lappskifer. I gavlveggen mot vest har naustet doble, rødmalt labankdører. Vindusrammene og vindskiene er malt hvite.	
Konstruksjon og materialbruk	<ol style="list-style-type: none"> 1. Byggegrunn/drenering: Fjell 2. Fundament: Stein 3. Grunnmur: Ingen 4. Utvendige trapper og ramper: Støpt betong 5. Gulv på grunn: Tregulv på bjelkelag 6. Yttervegger: Bindingsverk med utvendig stående profilert trepanel 7. Ytterdører: Labank 8. Vinduer: Enkle trevinduer 9. Tak: Saltak med sperrebind 10: Takteking: Lappskifer 11. Takrenner og nedløp: Ingen 12. Beslag: Ingen 13. Takvinduer og luker: Ingen 14. Halvtak og skråtak: Ingen 15. Innervegger: Ingen 16 Etasjeskiller: Bjelker med golvbord 17. Innvendige trapper: Enkel åpen tretrapp 18. Piper og ildsteder: Ingen 19. Luker og ventilasjon: Naturlig ventilasjon 20. Galleri og balkong: Ingen 	
Endringshistorikk	Naustet fremstår som autentisk	
Retningslinjer for videre utvikling	Naustet egner seg for ny bruk.	
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Vedlikeholdet skal utføres etter antikvariske prinsipper.	

Til venstre: Fasade mot nordøst.

Under: Hjørne mot nordøst.

fasadehjørne mot syd.

Myken fyrstasjon: Det fredete området

Omfanget av fredningen:

Fredningsområdet omfatter fyreiendommen på gnr. 71 bnr. 6, se kart s.10 og 11. Innenfor fredningsområdet er det foruten bygningene kulturminner som hvitmalte legjerder, gårdstun, gangvei delvis med murte trapper, rødmalte stangjernsrekkverk, taubane, oljetanker og landing i betong.

Formålet med fredningen: Etter Riksantikvarens oppfatning er det nødvendig å frede det avsatte området for å oppnå hensikten med områdefredningen, nemlig å bevare virkningen av kulturminnene i miljøet.

Fredningsbestemmelser: Innenfor det fredete området må det ikke settes i verk tiltak eller bruksendring som kan forandre anleggets karakter eller på annen måte motvirke formålet med fredningen.

Skjøtsel av området:

Ved skjøtsel av uteområdet skal det tas utgangspunkt i nåværende, eventuelt tidligere situasjon. Eventuell ny beplantning skal ikke tilføre planter som ikke hørte hjemme på fyrstasjonen da den var bemannet.

Skilting:

All utendørs skilting er søknadspliktig. Det skal legges opp til en nøktern og enhetlig bruk av skilting. Skiltingen skal være i tråd med Kystverkets retningslinjer for skilting, og hovedformålet er formidling av fyrstasjonens historie. Andre offentlige myndigheters skilting skal i størst mulig grad tilpasses Kystverkets skilting.

Annet: Utedoen er ikke eksplisitt fredet gjennom §15, men er fredet gjennom områdefredningen.

Oversikt over Kystverkets fyrstasjoner

Region	Fredete fyrstasjoner	Bygninger i Kystverkets eie	Ikke fredete fyrstasjoner	Bygninger i Kystverkets eie	SUM
Sørøst	20		8		28
	Torbjørniskjær		Struten		
	Homlungen		Strømtangen Fredrikstad		
	Færder		Digerudgrunnen		
	Store Færder (ruin)		Steilene		
	Svenner		Twistein		
	Stavernsodden		Langøytangen	delvis	
	Jomfruland		Songvår		
	Strømtangen Kragerø		Søre Katland		
	Stavseng				
	Lyngør				
	Ytre Møkkalasset				
	Store Torungen				
	Lille Torungen				
	Homborsund				
	Grønningen				
	Oksøy				
	Ryvingen				
	Hatholmen				
	Lindesnes				
	Lista				
Vest	12		11		23
	Eigerøy	delvis	Lille Prestskjær		
	Feistein		Viberodden		
	Kvitsøy		Flatholmen		
	Geitungen		Fjøløy		
	Utsira		Ryvarden	delvis	
	Røværsholmen		Holmengrå		
	Slåtterøy		Kvanhovden		
	Hellisøy		Hendanes		
	Utvær		Ulvesund		
	Geita		Skongenes		
	Ytterøyane		Kråkenes		
	Stabben				
Midt-Norge	19		16		35
	Runde		Svinøy		
	Grasøyane		Flåvær		
	Hogsteinen		Lepsøyrev		
	Alnes	delvis	Erkna		
	Ulla		Storholmen		
	Ona	delvis	Flatflesa		
	Kvitholmen		Bjørnsund		
	Grip		Hestskjær		
	Haugjegla		Stavenes		
	Sletringen		Tyrhaug		
	Sula	delvis	Skalmen		
	Vingleia		Terningen		
	Halten		Finnvær		
	Kjeungskjær		Asenvågøy		
	Kaura		Grinna		
	Buholmråsa		Gjeslingene		
	Kya				
	Nordøyan				
	Skinna				
Nordland	10		8		18
	Bremstein		Ytterholmen		
	Åsvær		Træna		
	Myken		Kalsholmen		
	Landegode		Tennholmen		
	Måløy-Skarsholmen		Barøy		
	Tranøy		Moholmen		
	Skrova		Glåpen		
	Skomvær		Værøy		
	Anda				
	Andenes				
Troms og Finnmark	7		3		10
	Hekkingen		Torsvåg		
	Fugløykalven		Fruholmen		
	Slettnes		Helnes		
	Kjølnes				
	Makkaur				
	Vardø				
	Bøkfjord				Tils.
Totalt antall	68		46		114

Senter for eiendom og kultur
28.06.2012

SAKSBEHANDLER
førstekonsulent Liv Nygaard
DERES REF.

INNVALGSTELEFON
22 94 04 93
DERES DATO

TELEFAKS
22 94 04 07

VÅR REF.
98/01408-8 LBN
Ark. B- 406

VÅR DATO

- 1 NOV. 2000

Likelydende brev til:

- Kystdirektoratet
- Kystverket 4. distrikt
- Rødøy kommune
- Nordland fylkeskommune

MYKEN FYRSTASJON - GNR. 71 BNR. 6
(STATEN V/ KYSTDIREKTORATET) - RØDØY KOMMUNE

VEDTAK OM FREDNING MED HJEMMEL I LOV OM KULTURMINNER
§§ 15 OG 19, JFR. § 22

Med hjemmel i lov om kulturminner av 9. juni 1978 nr. 50 §§ 15 og 19, jfr. § 22,
fatter herved Riksantikvaren vedtak om fredning av Myken fyrstasjon gnr. 71 bnr. 6.

Myndighet til å fatte vedtak om fredning er delegert fra Miljøverndepartementet til
Riksantikvaren ved departementets vedtak av 30. juni 1989 med endringer fastsatt
23. desember 1992.

Omfanget av fredningen

Fredningsvedtaket omfatter fyrbygning med fyrlykt og øvrige bygninger på
fyrstasjonen i henhold til lov om kulturminner § 15:

1. Fyr og bolig
2. Uthus og maskinhus
5. Naust

Tallene referer seg til vedlagte kart fra «Norges fyr» (Bjørkhaug, Poulsson - Oslo
1986), vedlegg 2.

Fredningen gjelder lyktehusets eksteriør og interiør og de øvrige bygningenes
eksteriør samt interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/romfordeling.

Fredningsvedtaket omfatter videre et område rundt fyrstasjonen i henhold til lov om
kulturminner § 19. Fredningsområdet omfatter fyreiendommen på
gnr. 71 bnr. 6.

Riksantikvaren

Dronningens gate 13

Postboks 8196 Dep, 0034 Oslo

Telefon: 22 94 04 00 Telefaks: 22 94 04 04 E-post: riksantikvaren@ra.no

RIKSANTIKVAREN

Fredningsområdet og de fredete bygningene er avmerket på vedlagte kart datert 10. mars 1998 og påført Riksantikvarens stempel, vedlegg 1.

Formålet med fredningen

Formålet med fredningen av Myken fyrstasjon er å bevare et kulturhistorisk og arkitektonisk verdifullt bygningsanlegg tilknyttet sjøfart, fyrvesen og kystkultur med fyrtårn og øvrige bygninger på fyrstasjonen og området rundt fyrstasjonen.

Fredningsbestemmelser

De følgende fredningsbestemmelsene er fastsatt med hjemmel i lov om kulturminner §§ 15 og 19. Bestemmelsene gjelder i tillegg til kulturminnelovens bestemmelser om vedtaksfredete kulturminner fra nyere tid samt forskrift om faglig ansvarsfordeling.

1. Riving

Det er ikke tillatt å rive bygningene eller deler av disse.

2. Ombygging

a) Lyktehuset

Det er ikke tillatt å bygge om bygningens eksteriør eller interiør.

b) De øvrige bygningene

Det er ikke tillatt å bygge om bygningenes eksteriør eller interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/romfordeling.

3. Utskifting av materialer mm.

a) Lyktehuset

Utskifting av bygningselementer eller materialer, forandring av overflater eller annet arbeid utover vanlig vedlikehold i bygningens eksteriør eller interiør, er ikke tillatt.

b) De øvrige bygningene

Utskifting av bygningselementer eller materialer, forandring av overflater eller annet arbeid utover vanlig vedlikehold i bygningenes eksteriør, er ikke tillatt.

4. Tilbakeføring

Tilbakeføring til opprinnelig eller tidligere utseende kan tillates under forutsetning av at tiltaket kan gjøres på dokumentert grunnlag og etter godkjennelse av forvaltningsmyndighet.

5. Vedlikehold

Vedlikehold og istandsetting skal utføres med tradisjonelle materialer og metoder tilpasset bygningenes egenart og opprinnelige bygningstekniske løsninger.

6. Det fredete området

Innenfor det fredete området må det ikke settes i verk tiltak eller bruksendring som kan forandre anleggets karakter eller på annen måte motvirke formålet med fredningen.

7. Fredningen skal ikke være til hinder for den tekniske drift av fyrstasjonen.

Delegasjon av dispensasjonsmyndighet.

I henhold til Forskrift om faglig ansvarsfordeling mv. etter kulturminneloven av 29. mai 2000, kap. 3 § 12, er myndighet til å gi dispensasjon fra fredning og fredningsbestemmelser for områder fredet etter kulturminnelovens § 19 delegert til fylkeskommunen. I henhold til forskriftens § 12 overfører Riksantikvaren til fylkeskommunen myndighet til å gi dispensasjon fra fredning og fredningsbestemmelser for bygninger og anlegg på Myken fyr som er fredet etter kulturminnelovens § 15 jfr. § 15a. Myndighetsoverføringen i henhold til den nye forskriften medfører ingen endring i forhold til fredningsforslaget. Fyret med bygninger, anlegg og området rundt skal som helhet forvaltes av fylkeskommunen.

Følger av fredningen

Når det gjelder behandling av fredete områder, bygninger og anlegg, vises det til bestemmelsene i lov om kulturminner §§ 15a-19 og 21 samt fredningsbestemmelsene over.

Fredningen medfører at det må søkes om tillatelse til å sette i verk alle typer bygningsmessige arbeider og utomhusarbeider utover vanlig vedlikehold innenfor det fredete området. Søknad om tillatelse skal sendes fylkeskommunen som avgjør om tiltaket kan iverksettes. Er det tvil om et tiltak er å anse som vanlig vedlikehold, skal fylkeskommunen kontaktes.

Det er eier som har ansvaret for det løpende vedlikehold av fredete bygninger, anlegg og områder.

Bakgrunn for fredningssaken

Fredningen av Myken fyrstasjon har sin bakgrunn i et samarbeid mellom Kystdirektoratet og Riksantikvaren om utarbeidelse av en plan for bevaring og bruk av fyrstasjonene i landet. På grunnlag av planen er det valgt ut et representativt utvalg av landets fyrstasjoner som skal vernes gjennom fredning.

Fyrstasjonene langs kysten er markante kulturminner som på en spesiell måte er med på å karakterisere Norge som kyst- og sjøfartsnasjon. Fyrstasjonene har både kulturhistorisk og arkitektonisk verdi; kulturhistorisk ved deres tilknytning til sjøfart, fyrvesen og kystkultur og arkitektonisk ved deres særegne form og plassering. Oppbyggingen og utviklingen av et landsomfattende fyrssystem med over 200

fyrstasjoner spredt langs hele kysten, er et av de mest omfattende prosjekter den norske stat har gjennomført.

I dag er fyrstasjonene utsatt for store forandringer med hensyn til bruk og drift. Dette har gjort det nødvendig å ta stilling til hvilke fyrstasjoner som skal bevares i sin nåværende form. Gjennom fredning vil Riksantikvaren legge antikvariske prinsipper og retningslinjer til grunn for den videre behandling og bruk av fyrstasjonene. Dessuten ønsker Riksantikvaren at fyrstasjonene skal ha fredningsstatus som kulturminner av nasjonal verdi og interesse.

Eiendomsforhold. Reguleringsmessig status

Staten v/Kystdirektoratet står som eier av Myken fyrstasjon.

Fyrstasjonen ligger innenfor et område som er avsatt til LNF - område (landbruks-, natur- og friluftsområde) i kommuneplanens arealdel: « Området rundt Myken Fyr skal ivaretas som reiselivsobjekt og privat fritidsbebyggelse bør unngås.»

Myken fyrstasjon som kulturminne. Beskrivelse av anlegget

Myken fyrstasjon ligger i det lille fiskeværet Myken langt ute i havet i Rødøy kommune. Fyrstasjonen ble opprettet i 1917 og er et ledfy. Fyrbygning, maskinhus/uthus ligger oppe på en høyde, mens naust og landingen ligger nede ved sjøen. Mellom landingen og fyret er en 150 m. lang, bratt gangvei med trapper. Taubanen som går fra landingen til fyret er intakt. Bygningene har høy grad av opprinnelighet, spesielt i eksteriøret. Landingsforholdene er gode.

Fyrbygningen (1) er laftet og har saltak. Veggene er kledd med eternitt, og taket er tekket med lappskifer. Vinduene er hovedsakelig nyere 2-fags med smårutete glass samt noen eldre 1-rams med en glassrute. Vindusrammene og vindskiene er malt hvite. Fyrlykten er plassert på taket, opp fra nordre gavlvegg. Lyktehuset er i støpejern som er malt rødt. Fyrlykten har 4. ordens linseapparat. Inntil lyktehuset er det bygget et lite hus med saltak, hvor veggene er kledd med stående, hvitmalt panel.

Ut- og maskinhuset (2) har bindingsverkskonstruksjon og saltak. Veggene er kledd med eternittplater, og taket er tekket med lappskifer. Vindusrammene og vindskiene er malt hvite.

Naustet (5) har bindingsverkskonstruksjon og saltak. Veggene er kledd med stående, rødmalt panel, og taket er tekket med lappskifer. I gavlveggen mot vest har naustet doble, rødmalt labankdører. Vindusrammene og vindskiene er malt hvite.

Innenfor fredningsområdet er det foruten bygningene kulturminner som hvitmalt legjerder, gårdstun, gangvei delvis med murte trapper, rødmalte stangjernsrekkverk, taubane, oljetanker og landing i betong.

Fyrstasjonen er automatisert og avfolket i 1974.

Nærmere beskrivelse

For nærmere beskrivelse av Myken fyrstasjons historie vises det til vedlagte utdrag fra «Norges fyr» (Bjørkhaug og Poulsson - Oslo 1986), vedlegg 2.

Vurdering av kulturminnet. Begrunnelse for fredningsvedtaket

«Nasjonal verneplan for fyrstasjoner»s vurdering

I «Nasjonal verneplan for fyrstasjoner» er det gitt følgende vurdering av Myken fyrstasjon:

«Fyrstasjonen er et godt eksempel på de små trefyrene, og har stor miljøskapende verdi med sin beliggenhet i fiskeværet Myken.»

Riksantikvaren vil i tillegg bemerke

Bygningene på fyrstasjonen har høy grad av opprinnelighet, spesielt i eksteriøret.

Det følger av lov om kulturminner § 15 at Riksantikvaren kan frede byggverk og anlegg eller deler av dem av kulturhistorisk eller arkitektonisk verdi. Videre kan Riksantikvaren i henhold til lov om kulturminner § 19 frede et område rundt et fredet kulturminne så langt det er nødvendig for å bevare virkningen av kulturminnet i miljøet.

På bakgrunn av vurderingene ovenfor finner Riksantikvaren at Myken fyrstasjon er et så verdifullt bygningsanlegg i både kulturhistorisk og arkitektonisk sammenheng at det oppfyller betingelsene for fredning etter bestemmelsen i § 15. Det er spesielt fyrstasjonens beliggenhet og som et godt eksempel på de små trefyrene Riksantikvaren legger vekt på når det gjelder fyrstasjonens verneverdi.

Riksantikvaren finner videre at det er hjemmel for å frede det avsatte området, i henhold til bestemmelsen i § 19. Fyreieendommen utgjør fyrstasjonens nære omgivelser. Etter Riksantikvarens oppfatning er det nødvendig å frede det avsatte området for å oppnå hensikten med områdefredningen, nemlig å bevare virkningen av kulturminnene i miljøet.

Saksgang frem til fredningsvedtaket

Varsel om igangsettelse av fredningssak ble i samsvar med lov om kulturminner § 22.1 meddelt Kystverket 4. distrikt, Rødøy kommune og Nordland fylkeskommune i brev av 6. september 1995. Samtidig ble meldingen kunngjort i Nordlandsposten og Nordlands Framtid. Det er ikke kommet inn uttalelser til varselet.

Det ble deretter utarbeidet fredningsforslag som ble sendt på høring til berørte parter i brev av 28. mai 1998. Forslaget ble samtidig lagt ut til offentlig ettersyn i Rødøy kommune, Nordland fylkeskommune samt kunngjort i Norsk lysingsblad,

Nordlandsposten og Nordlands Framtid. Det er ikke kommet inn uttalelser til fredningsforslaget.

Fredningsforslaget av 28. mai 1998 ble i brev av 19. oktober 1998 oversendt Rødøy kommune for behandling i kommunestyret.

Riksantikvaren har mottatt brev av 15. september 2000 fra Rødøy kommune. Rødøy kommune vedtok å godkjenne fredningsforslaget for Myken fyrstasjon i kommunestyremøte 14. september 2000. På bakgrunn av kommunestyrets vedtak og ovenstående begrunnelse finner Riksantikvaren det riktig å fatte vedtak om fredning av Myken fyrstasjon.

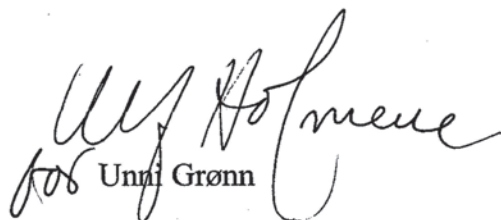
Opplysninger om klageadgang og tinglysing

Riksantikvarens fredningsvedtak kan påklages til Miljøverndepartementet, jfr. Forvaltningslovens § 28. Eventuell klage skal stiles Miljøverndepartementet, men sendes Riksantikvaren. Klagefrist er 3 uker innen mottakelsen av fredningsvedtaket. Fredningsvedtaket vil bli tinglyst av Riksantikvaren i samsvar med lov om kulturminner § 22,5.

Vennlig hilsen

Nils Marstein
riksantikvar

Unni Grønn

Vedlegg: - Kart, datert 10. mars 1998
- Kopi av utdrag fra «Norges fyr» (Bjørkhaug, Poulsson - Oslo 1986), vedlegg 2.

Gjenpart

m/vedlegg:- Miljøverndepartementet
- Kystdirektoratet
- Nordland fylkeskommune, Kulturetaten
- Fylkesmannen i Nordland, Miljøvernadv.

Likelydende brev til:

Kystdirektoratet
Postboks 8158 Dep
0033 Oslo

✿ Kystverket 4. distrikt
✿ Postboks 23
✿ 8310 Kabelvåg

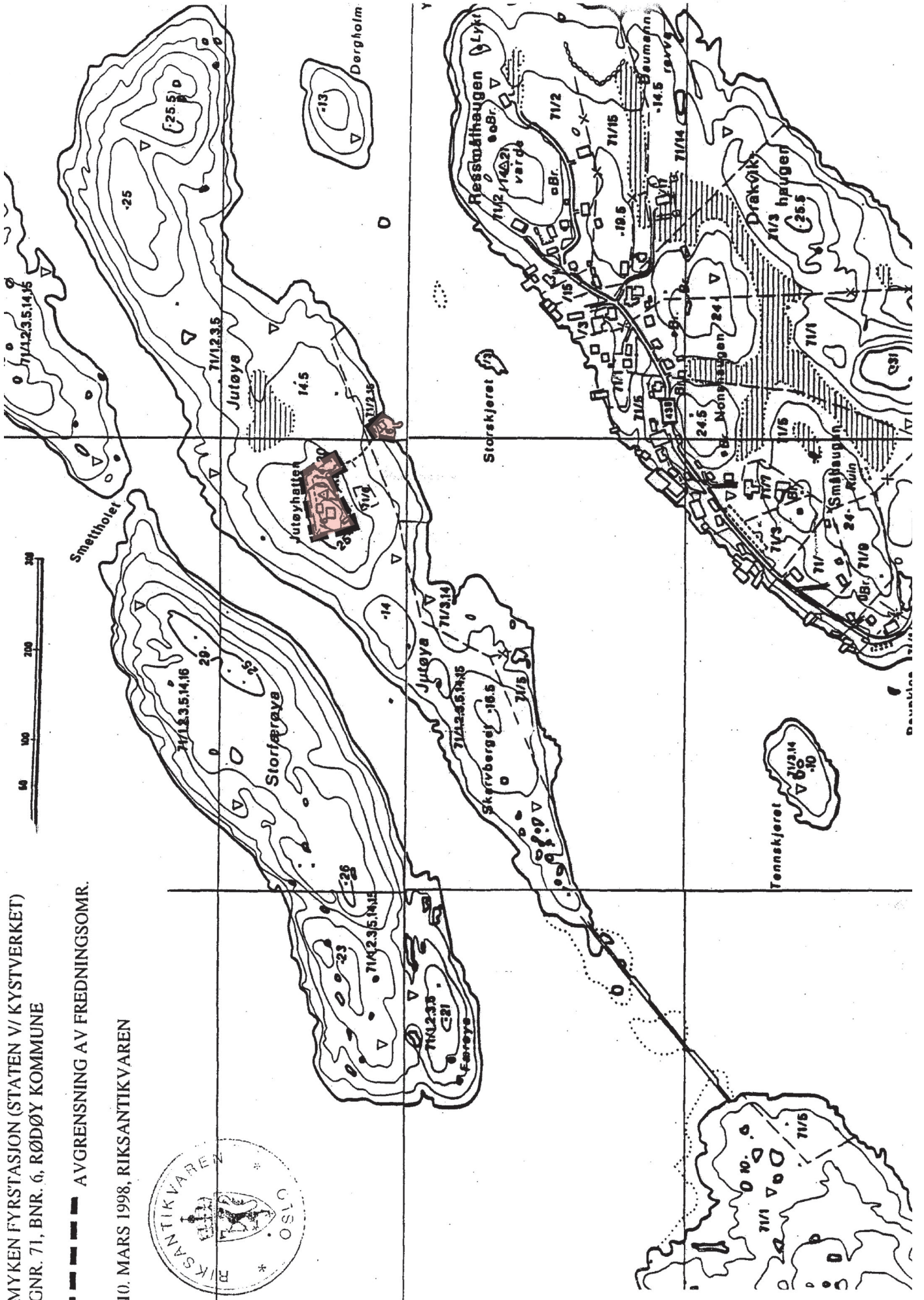
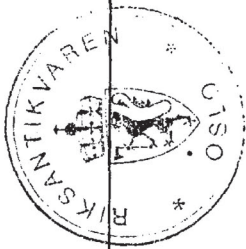
✿ Rødøy kommune
✿ Postboks 93
✿ 8185 Vågaholmen

✿ Nordland fylkeskommune
✿ Prinsensg. 100
✿ 8002 Bodø

MYKEN FYRSTASJON (STATEN V/ KYSTVERKET)
 GNR. 71, BNR. 6, RØDDØY KOMMUNE

— AVGRENSNING AV FREDNINGSOMR.

10. MARS 1998, RIKSANTIKVAREN

Myken fyrstasjon

Navnet kommer trolig av norrønt *mykr* = møkk, fugleskitt

BELIGGENHET:

På Jutøy, ca. 30 km sjøvei vest av Rødøy, 66 45,8 12 29,2. G.nr. 71, b.nr. 6, Rødøy kommune

OPPRETTET:

1918

FYRBYGNING:

Hvitt trehus med lavt tårn, 12,5 m

LYSKARAKTER:

Okk. Sektorer: 6 hvite, 7 fargede

LYSSTYRKE:

30 200 cd (3. orden)

LYSETS HØYDE:

40,3 m over høyvann

LYSVIDDE:

16,8 n mil

BRENNETID:

1.8.—5.5.

ENDRET:

1975 automatisert og avfolket

I 1892 ble det på toppen av Jutøy i Myken satt opp en fyrlykt — et lite, hvitt jernhus med en oljelampe — som ble ettersatt av en lokaltboende tilsynsmann. Til tross for at lykten stod høyt og fritt, var lysvidden bare 7 n mil, og det ble klaget på det svake lyset fra fiskere og andre som benyttet Mykens meget gode havn. Men det var tallrike krav på kysten og lange prioritetslister.

I budsjettet for 1916—17 ble det endelig bevilget midler til et bemannet fyr på Myken. Det ble satt opp en fyrbygning på høyden hvor fyrlykten hittil hadde stått. Fyrboligen hadde stue og kjøkken

samt et soveværelse og bad i første etasje, og trerom i annen etasje, hvorav ett var disponibelt for reserveassistenten. I kjelleren var det vaskerom proviantrom og vannbeholdere. Fyrtårnet var bygd sammen med bolighuset, og et 3. ordens fyrapparat var plassert i en sylindrisk lykt på toppen av tårnet. Uthuset — også det i treverk — hadde et arbeidsrom og en vedbod. Fra naust og landingsplatt med kran ble det anlagt en ca. 150 m vei, delvis med trappetrinn, opp til boligen. Videre var det satt opp en liten oljebod.

Fyret var planlagt med et 3. ordens fyr, men på grunn av krigen ble leveringen av dette forsinket. I mellomtiden ble fyret satt opp med et 4. ordens apparat, og tent den 10. oktober 1917. Først sent på høsten året etter kom forsendelsen med det riktige apparatet, som ble montert og tent 1. november 1918. Forsinkelsen, dårlig vær i byggeperioden og inflasjon medførte en nær 100 prosent overskridelse på fyranlegget.

I 1955 ble fyret elektrifisert med strøm fra Rødøy/Lurøy kraftlag, med et dieslaggregat med automatisk start som reserve. Et lite maskinhus ble satt opp i flukt med uthuset.

I 1974 ble fyrstasjonen automatisert og avfolket. Fyrbolig og øvrige anlegg er beholdt som før.

Under: Fyrbygningen og uthuset sett fra øst. Foto R. Øvrebo, Kystdirektoratet.

Øverst t.h.: Myken fyrstasjon sett fra sydøst. Nærmest ses løypestrengen for varetransport fra landing til bolig. Foto 1981. Nederst t.h.: Tegning etter situasjonsplan fra 1954. Innfelt stasjonen sett fra sydvest. Tegning 1981.

